

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre . . . 12 korona
Félévre . . . 6 korona
Negyedévre . . . 3 korona
Egyes szám ára 12 fillér

MEGJELENIK VASÁRNP
ÉS CSÜTÖRTÖK REGGEL

HATÁRÓR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

□ □ Ujvidék, □ □
Petőfi-utca 47. szám,

ahová a lap szellemi s anyagi részé
illető közlemények küldendők.

Ilyen közleményeket és megkéré-
séseket lapunk nyomdája is elfogad

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

A politikai helyzet.

Írta: dr. Bognár Oszkár.

Történelmi idöket élünk. Magyarország történelme fordulóponthoz ért, amelytől új korszakot fognak számítani. A parlament felé fordul most az egész ország szeme. Nagy évtizedek óta vajdó kérdések várnak megoldásra. Mindenkinek gondolatában telmerül a kérdés: vajjon milyen sikerrel fog a Khuen-kormány e fogas kérdésekkel szembeállni.

Maradjon most távol minden párt-politikai szempont és egészen objektive, egy történetíró vagy szociologus tárgyilagosságával vizsgáljuk a politikai helyzetet, hogy magunknak tiszta képet alkothassunk.

A válság, — mert az van most is — nem mai keletű. Csak egyik cipzódja a nagy, a korona és nemzet között folyó — nyíltan be nem vallott, de mindenki által érzett — küzdelemnek. Hosszu ideje, hogy szembe került király és nemzet akarata. A válság eredő oka a dinasztia *nagyhatalmi* politikája. A dinasztia erőteljes, sőt hódításra törekvő nagyhatalmi politikát folytat, amit legjobban demonstrál Bosznia annexiója. Ehhez a politikához hatalmas, modern és gazdag felszereléssel ellátott erős hadsereg kell. A magyar nemzet áldozatkészségének határt szab egyrészt az, hogy amugy is roskadozik a terhek alatt, másrészt az, hogy a hadseregben nemzeti jellegét annyira, mint óhajtaná, nem tudja érvényesíteni. A dinasztia a hadsereg egysége érdekében a haduri jogokat kiterjesztőleg értelmezi, korlátlan felségjognak tekinti.

Az első, nyílt összecsapás 1889-ben történt a véderőtörvény megalkotásánál. Akkor Tisza Kálmán, a király kedvenc embere, az ujoncmegajánlási jogról akart lemondani. Vállalkozásába belebukott. Ezután a krízis 1899-ben ütött ki, amikor a Bánffy-kormány az ischli klauzulával a nemzetet gazdaságilag akarta Ausztriával szorosabb kapcsolatba hozni. Nem sikerült; a Bánffy-kormány kénytelen volt lemondani.

A véderőtörvény kimondja, hogy tíz évenként átreformálandó. 1899-ben, amikor ez sorra került volna, a nemzet

hangulatára való tekintettel nem tartották időszerűnek, hogy a haderő részére újabb vér- és pénzáldozatot kérjenek. 1902-re halasztották. Széll Kálmánra, a népszerű és az ellenzék előtt is közbecsülésben és szeretetben álló miniszterelnökre hárult a nehéz feladat, hogy a létszámemelést az országgyűléssel elfogadtassa. Neki sem sikerült, jött a nagy nemzeti ellenállás, a függetlenségi párt, illetve a koalíció győzelme. A katonai kérdések egyelőre kikapcsoltattak.

1905-ben már előrevetette árnyékát a választójog kérdése. Kristóffy taktikája volt, hogy részben a nemzet figyelmének a katonai kérdésekről való eltérése céljából, másrészt pedig, hogy az akkor népszerűsége delén álló függetlenségi párt ellen az alsó osztályt kijátszsa és ellene fordítsa, felvetette az általános választójog eszméjét. Kénytelenek voltak ettől fogva a kormányok ezzel a kérdéssel is foglalkozni. Legelőször Andrassy Gyula próbálkozott a pluralitással. Javaslatának sorsa ismeretes. A vége kudarc lett, de elegendő volt arra, hogy a koalíció heterogén elemeit szét kezdje bontani.

Végül felmerült a bankkérdés, amely az önálló vámtarulat felé, — a mi mellett az országgyűlés állást foglalt, — az első elhatározó lépés lett volna. Ez a kérdés az erős, egységes függetlenségi párt sorait bontotta meg.

Ime látjuk, mily nehéz és kényes kérdések előtt áll a kormány. Végtelen körültekintést, tapintatosságot és államférfiúi képességet igénylő feladatok várnak megoldásra. A múltban egyike ezen kérdéseknek elegendő volt arra, hogy a legnépszerűbb, király és nemzet előtt szeretetben álló politikusok megbukjanak. Tisza Kálmán a véderő vita sodorta el. Ugyanez volt Széll Kálmának is sorsa. Bánffy lemondását a vámközösség idézte elő. Andrassyt a választójog tette lehetetlenné. A mostani kormány előtt pedig mindezen veszedelmes és népszerűtlen feladatok kumulatív, együttesen állanak. Meg kell hosszabbítania a közös bank szabadalmát, megalkotnia a véderő reformot, létszám- és teheremeléssel, meg kell alkotnia a választójogot. Még inkább nehezíti a helyzetét az, hogy először kell a véderőreformot megszavaztatnia

és csak azután jön a választójog és a kettő között nincs junktim. Szemben áll pedig oly ellenzék, mely legyőztetésébe bele nem nyugodott és csak az alkalomra vár, hogy erőteljes harcot indíthasson. Ez a helyzet képe. Izgalmas parlamenti harcokra van kilátásunk. Az egész politikai világ érdeklődve várja, hogy mit hoz a jövő.

A nemzeti munkapárt tétlenségben.

Bármennyire tiltakoznak mungók bérenc-lapjai: amit megdönthetetlen tények bizonyítanak, azt eltagadni, szépítgetni semmi szín alatt nem képesek. Nem támadásképp, hanem a való, megtörtént tények hűséges regisztrálásaképp, szomorodott szívvel jelenthetjük újból, hogy a nemzeti munkapártnak csufolt kormánypárttól minden várható és feltételezhető, csak igazi, komoly munka nem. A nemzet drága pénzén uraskodó képviselők még arra sem érdemesítik megbizóikat, hogy legalább el-ellátogassanak az ugy is minduntalan szünetelő és elnapolt képviselőházba. Hosszu ideig tartott semmittevés, pihenés és szünetelés után e hó 16-ra volt összehíva a képviselőház és csodák csodája, a parlamentek történetében páratlan eset: nem azért ült össze a ház, hogy a vállalt nemzeti munkához fogjon, hanem hogy *munkakerülő* voltát bizonyítsa újból országvilág előtt. Nemcsak megbotránkozott, hanem épenséggel szégyen, hogy a nagy pihenés, hosszu szünetelés és semmittevés után összehívott legelső érdemleges ülésnek, dacára a napirendre kitűzött perrendtartási javaslat nagy fontosságának, a ház *határozatképtelenségét* kellett konstatálni. Körülbelül 40 — sage negyven — képviselő, jobbára ellenzékiek, jött csak össze, a többi fizetett 300—400 a nemzeti munkánál sokkal fontosabb — magán érdekű munkában való elfoglaltság miatt távolmaradt. Ha az a mungónak csufolt nemzeti munkapárt csugyan tudatában él komoly hivatottságának, bizonyára kell hogy megragadja az első alkalmat, amikor honatyai tisztének teljesítésében eljárva, legalább a megbizói iránt tartozó kötelességnek megfelelően, azt a csekélységet bebizonyíthatná, hogy tennivágyással eltelten

Bogdány és Társa, Ujvidék

II., Rákóczi-ut 66. (Telefon 219.) ☎ Budapest, VI., Dálnok-u. 12. SAJÁT HÁZBAN TELEFON 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatorna és világítási berendező vállalat.

érdeklődik az olyan ügy iránt, mely *közérdeket* képez és főleg a kisémbere nézve nagyjelentőségű.

De nemcsak ez az érdeklődés-hiány, a semmittevésben való kéjelgése a nagy nemzeti munkapártnak felháborító, még felháborítóbb az a kavarodás, melyet ez a közérdekű tárgy, a perrendtartási javaslat, az egységesnek hirdetett kormánypártban előidézett. Ha már az eddigi semmittevés bizonyította a munkapártnak a közérdekű iránti érzéketlenségét, a perrendtartási javaslat körül magában a munkapártban megnyilvánult merev ellentétek és ellenkezések még inkább igazolják, hogy ennek a nagy többségnek tagjait, mint malacot a kukoricacsörgés, osztály és egyéni érdek hozta együvé, akiktől a nemzet igazi munkát nem várhat, ne is várjon, mert a hatalmi versengés, az egyéni érdekek minden más érdeket elnémitanak, hátterbe szorítanak. Most már igazán bomlanak!

A szemétkihordás szabályrendelete elleni felebbezés.

A f. november 3-i közgyűlésen a szemétkifuvarozása tárgyában hozott határozat ellen alulírt tvh. biz. tagok és háztulajdonosok a következő felebbezést adták be.

A hozott szabályrendelet merőben felesleges, városi igényeinket ki nem elégítő, zaklató és terhes.

A szemétkihordás eddig is megfelelő módon történt, amennyiben egyes kisebb vállalkozók fuvarszközeikkel a várost bejárva az összegyűlt szemetet a város által kijelölt helyre kivitték. E tekintetben soha panasz fel nem merült, mert a fuvarozás olcsó áron és a lakók zaklatása nélkül történt.

A kontemplált szabályrendelet azonban annyi vexatórius intézkedést tartalmaz, hogy annak életbeléptetése örökös panaszra szolgáltatna alapos okot. Amellett roppantul megdrágítaná a kihordást, mert a tervbevetett 1% nagy terhet képez a lakosságra, mely hozzá szokott, ahhoz, hogy a kifuvarozást alig érezhető csekély költséggel végezhesse.

Sérelmesnek mutatkozik az a tervbevetett rendelkezés is, hogy azon lakók sem, akik saját fuvarszközeikkel — lóval, kocsival — bírnak, fuvarozhatják ki a szemetet saját kocsijaikon, tehát kénytelenek duplán költenek, amennyiben drága pénzen tartanak kocsit, lovat és kocsist és amellet ezeket nem szabad használniok, hanem kénytelenek lesznek 1% adót fizetni a városnak. Hogy ezen intézkedés az illetőkre egyenesen *fölháborító*, nagyon könnyen belátható.

Ugy látszik, a város ebből az 1%-ból nemcsak a szemétfuvarozási költségeket akarja fedezni, hanem külön jövedelmi forrást akar alkotni. Ez azonban helytelen. Hiszen amugy is évről-évre emelkednek kiadásaink és velük karöltve a pótdadó is, nincs tehát arra szükség, hogy mesterséges módon még fokoztassék a pótdadó, hacsak a város polgárainak elszegényedését nem akarja az ilyen rendszabályokkal elősegíteni.

Az egész szabályrendeletet ennél fogva céltévesztett kísérletnek tekintjük.

Kérjük ennél fogva a nagyméltóságú Belügyminiszter urat, kihez felebbezésünket felterjeszteni kérjük, miszerint a sérelmes szabályrendeletet megsemmisíteni méltóztassék. Tisztelettel: Lovrekovich Ferenc, Irsay Antal, Juhász

A Városi Artézi Jódozfürdő

uj

automobilomnibusa

a gaggenai

: gyárban :

elkészítés

feladásra

: került. :

Néhány nap

mulva már

a forgalom-

nak lesz

: átadva. :

Az uj 14 üléses automobilomnibus a fürdőtől a

Rákóczi-uton

át a Vasem-

berig, onnan

az Andrássy

utcán Eötvös

téren, Ber-

csényi Miklós

utcán, Buza-

téren át a

Temerini és

Radicsevits-

utcák sarkáig

fog

közlekedni.

A részletes menetrendet

legközelebb közreadjuk.

AZ UJVIDÉKI VÁROSI ARTÉZI JÓDOZFÜRDŐ

IGAZGATÓSÁGA.

Jenő, Gály József, K. Bradvarovics, Krón Richárd, Popadiacs Péter, Geiszler József, Ludwig József, Paul Keresztély, Richter Dániel, Mayer József, Tomann Vencel, Jerkovics Jovan, id. Zanbauer Ágoston, Krevesics István, Linarić Vilmos, Geiger József.

HIREK.

Erzsébet nagyasszonyunk emlékezete. Erzsébet napján e hó 19-én a r. kath. templomban ünnepélyes istentisztelet tartott, melyen mindkét nemű tanuló ifjúság résztvett. A tanintézetekben boldogult Erzsébet királyasszony emlékezetére iskolai ünnepélyek voltak. A kir. kath. magyar főgimnáziumban tartott emlékünnepele ének, szavalatok és ünnepi beszédből állott, melyet Nyul József tanár mondott.

Személyi hír. Dr. Blum Ödön egészségügyi főfelügyelő, aki mostanában a Bácskát beutazza, hogy a kolera elleni rendeletek- és ovóintézkedésekről személyesen meggyőződjék, e hó 17-én átutazóban levén, Ujvidéken kiszállt és a járványkórházat megtekintette, melyet teljes rendben talált.

Esküdtszéki elnök és elnökhelyettes. A szegedi kir. ítélőtábla elnöke az ujvidéki esküdtszék elnökévé 1911. tartamára Csarsch Dezső törvényszéki elnököt, helyettesévé pedig Juhász Jenő tszéki bírót jelölte ki.

A közigazgatósági bizottság e hó 14-én Matkovits Béla főispán elnöklete alatt rendes havi ülést tartott, melynek rendes havi előterjesztéseken kívül, legfontosabb tárgyát az uj főgimnázium építésének megszüretése képezte. Minthogy t. i. a miniszter már korábban elhatározta az építkezést s a cserébe felajánlott régi kórház már átvehető s a vár főorvos a jelenlegi főgimnáziumi épületet főleg egészségügyi szempontból tarthatatlannak mondja, elhatároztatott, hogy a város az uj főgimnázium építésének ügyét a miniszternél megszüreteti.

Egy iparos jubileuma. Jausz Fülöp asztalosmester, akinek e téren való ügyessége és szakképzettsége nemcsak Ujvidéken, de a környéken is ismeretes, a napokban ülte meg szűkebb körben 43-ik évfordulóját annak, hogy önnállósította magát s Ujvidéken asztalos műhelyt rendezett be, illetőleg vett át saját üzemébe.

A DMKE ujvidéki fiókjá nem elégszik meg azzal, hogy nemes feladatában, a magyar mevelődés terjesztése körüli törekvéseiben szűkebb körre szorítkozva maradjon, hanem kulturális munkáját egyre szélesebb körökre kiterjesztve a vidék elhanyagolt magyarságának ügyét iparkodik felkarolni, istápolni és előmozdítani. Legujabban Dunagárdony községet vonta be működési körébe, ahol Dr. Piukovich Sándor, a DMKE ujvidéki fiókjának fáradhatlan buzgalmu titkára ma vasárnap, nov. 20-án népies, mivelődéstörténeti előadást tart.

Athlétikai klub alakulása. Ma vasárnap, nov. 20-án délután 1/2 3 órakor a beltéri róm. kath. iskola helyiségében tartja a D. A. C. (Délmagyarországi Athlétikai Club) alakuló gyűlését. Üdvös lenne, ha minél többen felkarolnák ez ügyet és minél többen lépnének be, mert ez az ügy, mely annyira fontos és annyira üdvös, igazán nagyon, sőt egészen el van itt Ujvidéken hanyagolva, ami azonban most, reméljük, meg fog szünni. Ez uton is felkérjük a sportkedvelő fiatalságot, hogy akik belépni óhajtanak, azok fáradjanak el ma vasárnap a fenn megnevezett helyre. Az alakuló bizottság.

Anyakönyvi hír. Az anyakönyvi hivatalnál e hó 11—18-ig bejelentett születések 13, még pedig 4 fiu, 9 leány; meghalt: 18.

Teljes holdfogyatkozás volt e hó 16-áról 17-re virradó éjjel, mely ritka szép látványt nyújtott s ritka tünemény, annál inkább, mert csak minden tizenkettedik évben fordul elő, Éjféltől 11 óra 44 perckor kezdett a hold lassankint fogyatkozni, egyre kisebb és kisebb darab maradt látható, míg 12 óra 55 perckor teljesen eltűnt. A teljes holdfogyatkozásnak ez az állapota jó 20 percig tartott, ezután pedig lassankint, ahogy elsötétedett, ismét előbujt, még pedig ritka rozsdavörös szinompában s 2 óra 58 perckor a hold teljesen kikerült a föld árnyékkúpjából és visszanyerte rendes ábrázatát. A ritka égi tünemény szépségét fokozta az a körülmény, hogy a csillagos ég tiszta, derült volt és jóformán nappali világossággal uralkodott.

Megölte a férjét. Gara községét borzalmas gyilkosság tartja izgalomban. Zvekanov Ferenc jómódu gazdát a felesége és ennek apja, Serezán Jakab agyonszúrták. A gyilkosok eleinte tagadtak s azt vallották, hogy önvédelemből cselekedtek, mert a meggyilkolt iszákos és verekedő ember volt és késsel támadt rájuk. A kir. ügyész előtt azonban az asszony töredelmesen bevallotta, hogy az apja hurkot dobott férjének a nyakába s lerántotta a földre, mire ő össze-vissza taposta fején, mellén és gyomrán. Mikor látták, hogy nincs benne élet, az öreg Serezán előkereste a halott bicskáját és hasba szúrta a vejét. A gyilkosokat letartóztatták.

Katonai lövészeti tanfolyam. Az iskola falain kívül élő ifjúságot a katonai szolgálatra előkészíteni, ügyesebbé és fegyelmezetté tenni s egyúttal kellemes és hasznos időöltést kedveltetni meg vele: ezt a célt kívánja elérni a honvédelmi miniszter legújabb leirata, mely az összes ifjúság számára katonai lövészeti tanfolyamot rendez. E tárgyban Matkovits Béla főispán elnöklése alatt e hó 17-én d. u. a városházán értekezlet tartatott mely a honvédelmi miniszter leiratát tárgyalva s az abban foglalt eszmét helyeselve, úgy a tanfolyam szervezése és helyiség szerzése, mint az alapszabályok kidolgozása és ifjúsági egylet alakítása céljából egy-egy bizottságot küldött ki. Kívánatos, hogy a felvetett eszme mielőbb megvalósuljon és a kívánt sikert megteremje.

Szerb tanítók kongresszusa. A magyarországi szerb tanítók, száma mintegy 4—500-an e hó 18. és 19-én Récei-szálló nagytermében kongresszust tartottak, mely egyfelől iskolai és tanügyi kérdésekkel, másfelől a szerb tanítók anyagi és szellemi helyzetével, érdekeik előmozdításával foglalkozott. Ugyanez alkalommal, nov. 19-én ment végbe a szerb konviktus ünnepélyes felavatása is.

A háztulajdonosok figyelmébe ajánljuk, hogy házbérvallomási ivateket úgy bérbeadott helyiségeikre, valamint saját használatukra szolgáló lakrészeikre vonatkozólag is f. hó 30-ig a városi tanács adóügyi osztályánál (földszint 13. ajtó) az illető kerületi adóosztálynál nyújtják be, mert ellenkező esetben megállapítandó házbéradójuknak 1% és 4%-át is fizetik büntetésképen pótlék fejében.

Ujtások a városi gőzfürdőben. A városi tanács a városi ártézi jódosfürdő gőzfürdőjét hetfőtől, e hó 21-től kezdve 8 nap alatt gyökeresen átalakíttatja olyképpen, hogy az egy évi üzemből levés alatt szerzett tapasztalatokat felhasználva, a gőzfürdő hiányait mind kijavíttatja és olyan új berendezéseket eszközöltet, amelyek a közönség kényelmét fogják szolgálni. Ezek után biztosan lehet állítani, hogy a gőzfürdő új köntösében a legmesszebbmenő igényeket is ki fogja elégíteni. Az új gépházban ma készültek el az új magasznyomású kazán fölállításával, amely végképpen véget vet az eddig néha tapasztalt fűtési mizériáknak. Határozottan hangsúlyozzuk, hogy a kádfürdőosztály és vizgyógyosztály természetesen ezen 8 nap alatt is teljes mértékben üzemből lesz.

Az „Ujvidéki Dalárda“ legközelebbi dal-estélyét december hó 3-án (szombaton) tartja

Felhívás.

Folyó évi november hó végén megnyílik az első ujvidéki

jég- és kerekes korcsolya műpálya

kb. 1000 m² területen, a modern technika összes vívmányaival felszerelve.

A műpálya egész éven át nyitva lesz s berendezése olyképpen van konstruálva, hogy vegyesen korcsolya és kerekes korcsolyapályának alkalmazható. Megszűnik tehát az az anomália, hogy egy téli saisonban csak pár napig lehet a pályát használni, mert enyhe időben a pálya azonnal kerekes korcsolyapályára változtatható át. A pályát a külföldön tapasztalt összes ujtásokkal felszereltük: lesz kényelmes, elegáns buffet, kellemes melegedő, alkalmas korcsolyacsatoló helyiségek, villamos világítás, hetenkint katonazene.

Felhívjuk tehát városunk közönségének figyelmét ezen hiánytpótló vállalatunkra, s egyben jelezzük, hogy

bérletekre előjegyzések már most elfogadtatnak

Kassovitz Zsigmond

szállítási hivatalában,
Kossuth Lajos-u. 37.

Kiváló tisztelettel

Első ujvidéki

jég- és kerekes korcsolya műpálya vállalat.

meg, a melyen három új kar is kerül majd előadásra. Egyúttal jelezzük, hogy megtörténtek már a szükséges előkészületek a Szilveszter estély megátáása érdekében, hogy eme kiváló estély minél fényesebben sikerüljön.

Fizetéseképtelenség. Popov Anna női kapkereskedő fizetéseképtelen lett.

Közig. bejárás. A villamos vasut teher szállító részének a máv teheráruraktárhoz leendő bekapcsolása ügyében e hó 17-én tartatott meg a közig. bejárás eljárás, melyen a kereskedelemügyi miniszter képviselőjén kívül az üzletvezetőség, osztálymérnökség, a villamos rtg. és a város kiküldöttjei vettek részt.

A leánykereskedelem titkai. A leánykereskedelem bűnös üzelmeivel szemben tehetetlenül állt a társadalom és szótlanul kénytelen a lelketlen rabszolgakereskedés vakmerő elfajulásait nézni. Minden modernül gondolkozó ember kulturérzéke fellázad a vásári szerelem ez ocsmány kufarkodásainak láttára és nincs törvény, mely védelmet nyújtana. Fontos, hogy a nagyközönség megismerje azt a szennyes örvényt, mely a társadalom szégyenfoltjaként éli bűnös világát és látnia kell a latorok munkáját, kik megbecstelenített leánytestekből aranyat kovácsolnak. Egy kultur-nemzeti leánykereskedelem ellen alakult liga megbízásából egy híres külföldi cég mozgófénykép felvételt készített a rabszolgakereskedés felháborító gazdaságairól. Megrázó realizmussal világítja be ez a kép az elbukásra szánt leányok életét, megmutatja a kufárok vakmerően perfid hajszáját a friss hus után és elvezet bennünket a társadalom piszkos csatornáin át arra a tanyára, ahol előkészítik a leányokat a prostitucio bűnös hivatására. Ez a kép oly magas színvonalú intenciók, oly nemes cél sugallatára készült és ép azért oly megrázó hűsséggel adja vissza a leányvásár piaci zsváját, hogy mindenki, akit a társadalom eme hatalmas problémája gondolkodásra ösztönöz, okvetlenül kell hogy megnézze ezt a képet, melyet Magyarország vidéki városaiban kizárólag Ujvidéken az **Apollo mozgó** színház mutat be csak két napig: november 21 és 22 én.

Eljegyzés. Bienenfeld Milán Slobostináról (Szlavonia) eljegyezte Vig Ignác gazdálkodó leányát: Rizát Nagybarcsáról. (Minden külön értesítés helyett.)

Szegény kultúra! Hódmezővásárhelyen az ideai hivatalos kimutatás szerint 2286 tanköteles gyermek maradt iskola nélkül, mert a városnak nincs elég iskolája és tanítója. A hódmezővásárhelyi szülők most kérvényt intéztek a közoktatásügyi miniszterhez és új iskolák felállítását kérik. Félő azonban, hogy a miniszter azt fogja mondani: nem lehet, nincs pénz, mert mindan pénzünket elnyelték az ágyuk és hadihajók, meg egyéb katonai szükségletek.

A tüdővész gyógyítása. Elszomorító, le-sújtó statisztika fekszik előttünk. A kormány ez idei jelentése a halálozásokról és annak okairól. Legszomorubb ezen adatok közül a tüdővészről szóló statisztika. Ebből kitűnik, hogy a magyar birodalomban tüdővészben hal el a legtöbb ember. Évente 75.954, az összes halottak majdnem 15 percentje. Még lesújtóbb az, ha elgondoljuk, hogy ennek a betegségnek főoka a nyomor. Pusztán a szegénysége, nyomorusága miatt kell közel 80.000 embernek elpusztulnia Gyógyításával szomoruan állunk, tekintettel arra, hogy ide főleg pénz, pénz és pénz kell. A tüdővész gyógyítására két főmód van. Az egyik a sanatoriumi kezelés, a másik a szérummal való oltás. A sanatoriumi kezelés alapeszméje az, hogy mivel a tüdővész rendszerint gyenge szervezett embereket támad meg, a szervezet erősítése, diétikus táplálás, egészséges, tiszta levegő, napfény nyugodt, izgalomtól mentes életmod gyógyít. Ezt nyújtja a tüdőbeteg sanatorium. Ez azonban rendkívül költséges és

a betegeknek csak elenyésző csekély része juthat be a helyek kevés száma miatt. A székkel való kezelés egyenesen a kóroanyag ellen fordul és a szervezetből a bacillus kiirtására törekszik. Az uttörés érdeme e téren KOCH, berlini professzort illeti. Nagy sikereket ért el SPENGLER, davosi orvos is, kit a világ mindeu részéből felkeresnek. Nálunk dr. WETTENSTEIN József kezeli a saját feltalálta székével betegeit. Nem lenne magyar orvos, ha nem kellene nehézségekkel megküzdnie. Bár meglepő eredményeket ért el szerével, a „hivatalos világ” nem akar róla tudomást szerezni. Irigykedve jut az ember eszébe Németország, ahol EHRLICH professzornak már akkor, mikor minden eredménytől még messze állott, már egy hatalmas tudományos intézet, kémikusok serege, milliók állottak rendelkezésére, pedig csak a merész eszmét vetette fel. WETTENSTEIN József dr. már kész eredményre hivatkozik, amiről az orvosok nagy része elismeréssel nyilatkozott, a betegek százai tanuskodnak mellette, kik felgyógyultak és még csak annyit sem engednek meg neki, hogy nyilvános kórházban folytathassa értékes működését. Ja, nálunk sikerrel gyógyítani, pláne felfedezni csak az orvosprofesszoroknak szabad!

Egy ajánlásra méltó játékszer. Tekintettel a közelgő karácsonyi ünnepekre, sok szülőnek kívánatos, egy játék- és foglalkozási szerre figyelmeztetve lenni, amely a számtalan játékszerek közt kiválik különösen azért, hogy a gyermekek avval mindig szívesen játszanak. Ez a cikk évről-évre mindig gyakrabban átszáll apáról-fiúra és nem látványos játékszer, mely csak szép színei által kápráztat. Majdnem azt hisszük, hogy ezen játékszer megnevezése felesleges, vagy talán mégis létezik oly család, amelyben a Horgony-Kőépítőszekrény még ismeretlen. Ezt ajánljuk legjobb karácsonyi ajándéknak, mert ezen játékszer joggal a legmelegebb ajánlásra méltó. Miután rövid idővel karácsony előtt az üzletek nagyon el vannak foglalva, legjobb, ha bevásárlás előtt Richter F. Ad. es Ta., kir. udv. és kam. szállítóktól, Bécs, I., Operngasse 16, beszerezzük a legújabb árjegyzéket, hogy egész kényelmesen a megfelelő Horgony-Kőépítőszekrényt kiválasszhatjuk. Bővebbet találunk benne jó zenélő- és beszélőgépekről is.

Az ügyvédség reformja. Minthogy a Székely-féle javaslatból pár hónap múlva törvény lesz, mindazok, a kik a törvény életbeléptéig doktorátust nem szereznek, csak két évvel később lehetnek önálló ügyvédek. A kik azt akarják, hogy az új törvény rájuk ki ne hasson és így két évet nyerjenek, forduljanak Dr. Dobó jogi seminariumhoz (Kolozsavart, Bolyai-u. 3.), melynek segítségével hat hét alatt lehetnek egy szigorlatot. Ez annál is inkább tanácsos, mert a beállott egyetemi rendszerváltozások következtében a szigorlatok anyaga aránytalanul megnagyobbodott. Az intézet kikölcsönzi tanácsokat helyettesítő, az összes szigorlati kérdéseket felőlelő jegyzeteit, melyekből otthon elkészült jelölteket rövid rekapituláló kurzus során készíti elő. A „Jogi vizsgák letétele” c. most megjelent könyvet díjmentesen megküldi.

Érzékeny természetű egyéneknek nagyon kell vigyázni, milyen hashajtót használjanak, mert a rosszul választott szer nagyon kellemetlen bajokat okozhat és sokszor egészen hatástalan.

A budapesti m. kir. tudományegyetem belgyógyászati klinikáján végzett kísérletek alapján meg lett állapítva, hogy a természetes Ferenc József-keserűvíz erős hashajtó-eredménye mellett nemcsak kellemetlen utóhatást

nem idéz elő, hanem az étvágyat is még lényegesen megnagyobbítja.

Ezen kitünő tulajdonságai révén a valódi Ferenc József-keserűvíz messze kimagaslik a nagy hanggal dicsért hashajtószerek felett. Az összes jóra való ásvány vizüzetek árusítják.

Borzongató hideg vonul át a természetben.

- Az idő barátságosan és hideg s mindenkinek, a ki hajlik a meghülésre, meggyűlik
- a veszedelem a feje fölött. A valódi Fay-féle szodeni ásvány-víz használása azonban előre elhárít minden veszedelmet, s ha már meg is történt a meghülés, akkor is csak a Fay-féle valódi szodeni ásvány-pasztilla az, a mely biztosan, gyorsan s kellemes módon megszünteti. Fay szodeni pasztillája gyógyszerárakban és drogériákban dobozonként 1 korona 25 fillérért kapható.

Felelős szerkesztő: Zanbauer Ágoston.
Laptulajdonos: az újvidéki függetlenségi és 48-as párt

APOLLO Színház

Ujvidék.

A legelegánsabb közönség kedvelt szórakozó helye. Kétnaponként változó elsőrangú, fővárosi, szigorúan családias műsor! — Kényelmesen berendezett, jól szellőztetett helyiség. Előadás kezdete hétköznaponként este 6-tól 11-ig. Vasár- és ünnepnap d. u. 4-től.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótlék

egy régióknak biz-nyult házi-szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult **köszvény-nél, oszuznál és meghüleséknél.**

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be-
vásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti
üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.—
és úgyszólván minden gyógyszerárakban kapható. —
Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél. Budapest.
Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroslánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu

Egyesült

Műasztalosok Szövetkezete

B U D A P E S T,

Liszt Ferenc-tér 13.

Szíves tudomására hozzuk a **butorvá-sárló t. közönségnek**, hogy mintatermeinkben állandó **butorkiállítás** tartunk a főváros elismert legjobb asztalosi által készített mindenféle lakásberendezési tárgyakkól. A mintatermeinkben kiállított minden egyes butor-darab mielőtt előadásra kerülne, szövetkeze-tünk bíráló- bizottsága által lesz felülvizsgálva s így abban a helyzetben vagyunk, hogy ve-

vőink legmagasabb igényeit is kielégíthetjük. Tervekkel és költségvetéssel szívesen szolgálunk.

Kárpitos munkák egyszerűtől a leg-finomabb kivitelig.

Műhely áthelyezése.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy eddig a **kigyó-utca-ban** fenállott asztalos műhelyemet a Lövész-utca 6/a sz. a saját házamba helyeztem át s itt teljesen **ujjonan** épült és jól, modernül berendezett műhelyemben elvállalok mindenmü — szakmába vágó — asztalosmunkát.

Kirakatok, üzletek berendezése, kapuk és kapualjak, butorok, építő és műasztalos munkák egyszerű és díszes stílusban, jó anyagból és szolid kivitelben kaphatók.

Mint eddig, ezentúl is oda törekszem, hogy eddigi nagyszámu megrendelőim és megbízóim meglegedését minél nagyobb mérvben kiérdemeljem.

Tisztelettel
Jausz Fülöp,
asztalosmester.

FOGORVOSI ÉS FOGTECHNIKAI MŰTEREM.
DR. KÁRMÁN JÁNOS ÉS BERGER ALFRÉD
UJVIDÉK.

Arany hidmunkák és koronák, műfogak arany és kautschuklemezsel, fogtömések (arany-, ezüst, porcellán stb.) és foghuzás érzéstelenítéssel. — Vidéki megbízásokat 12 óra alatt intézünk el.

Tisztíts csak

Globus

Fém-tisztító-Kivonat

Legjobb - Fém-Tisztítószer.

Kiadó garçon lakás.

Egy kiválóan szép, butorozott garçon lakás, mely egy világos utcai szobából s egy előszobából áll, külön bejárattal, butorozva, vagy butor nélkül, azonnal kiadó.

Bővebbet a háztulajdonosnál: Lövész-utca, 6/a szám.

Zikmund és Tsa gépgyára vas és Lágyvasöntődéje Ujvidéken.

Gyárt: mezőgazdasági gépeket, öntött vas és lágyvasöntvényeket saját és beküldött minták után, továbbá transmissiókat és szíjkerekeket, gőzkazánokat és vztartányokat. E szakmába vágó javításokat gyorsan és olcsón készít.

Tervezetekkel és árjegyzékekkel ingyen szolgálunk.

JOVIČIĆ, AKIMOVICS ÉS TÁRSA WIEN, ST. MARX.

T. c.

Ezennel van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy Bécsben

JOVIČIĆ, AKIMOVICS ÉS TÁRSA

törvényszéki bejegyzett cég alatt

szarvasmarha és sertés

bizományi üzletet nyitottunk.

Egyben szíves tudomására adjuk, hogy „Baumgartner, Fischhoff és társa“ illetőleg „Schleifelder és társa“ bécsi bizományi cégektől békés megegyezés után kiléptünk és az újvidéki **Központi Hitelintézet** részvénytársasággal társultunk.

Alapos szakismereteink, valamint a messzemenő üzleti összeköttetéseink, amelyeket a bécsi piacon hosszú évi működésünk alatt szereztünk, nemkülönben az újvidéki **Központi Hitelintézet** r. t. részéről rendelkezésünkre bocsátott jelentékeny tőke abba a kellemes helyzetbe juttattak, hogy ügyfeleink b. megbízásait teljesen megelégedésükre pontosan és a legkedvezőbb feltételek mellett teljesíthessük és esetleg a kellő hitellel szolgálhassunk.

Kiváló tisztelettel

JOVIČIĆ, AKIMOVICS ÉS TÁRSA.

Sürgöncim: JOVIČIĆ Wien, St. Marx.

Magyarázat.

Hogy mennyire köztudomása a közönségnek az a tény, hogy

kolerajárvány

veszélyének esetén a tisztaság mellett

legjobb óvszer az ESTERHÁZY-COGNAC,

annak legjobb bizonyítéka a renkvivüli fogyasztás. Hivatalosan, közjegyzőileg meg van állapítva, hogy az Esterházy cognacgyár két Egrot-féle főzőkészüléke

1,752.000 liter bor

termelő képességet foglal magában.

Ez az óriási szám legjobb bizonyítéka annak hogy a közönség tudja, mivel védekezzék a

kolera ellen.

Ez a magyarázata a rendkívüli nagy fogyasztásnak.

Az Esterházy-cognac mindenütt kapható.

Központi iroda:

Budapest, V., Csáky-utca 14.

Mindennemű sebek

minden tisztátalanság ellen gondosan óvandók,

mivel ezáltal a legkisebb seb is rosszra adhatja magát és nehezen gyógyítható sebbé fajulhat. A prágai házikenőcs (Zugsalbe) megbízható szernek bizonyult 40 év óta. Megóvja a sebeket, enyhíti a gyuladást és fájdalmat, hűsítőleg hat, a behegedést előmozdítja.

Postai küldés naponként.

1 doboz 70 fill. — 3 k. 6 f. előzetes postai beküldés ellenében 4 doboz, 7 kor. ellenében 10 doboz bérmentve küldetik Ausztria-Magyarország minden állomására.

FIGYELNI tessék a szer és készítő nevére, az árra és védjegyre. Valódi csak 70 fill.

B. FRAGNER cs. és kir. udv. szállító

Gyógyszertára a „fekete sashoz“.

Prag, Kleinseite, Neruda-utca sarkán, 203. sz. Raktárak Ausztria-Magyarország gyógyszertáraiban.

Alkalmi vétel.

Egy 16—22 lóerejű, drezdai gyártmányu nyersolaj-motor, mely jó, használható állapotban van, szabad kézből jutányos áron és előnyös feltételek mellett eladó.

Cim a „Határőr“ kiadóhivatalában.

BERGER RIZZI gépirói, könyvviteli és gyorsírói

□□ SZAKISKOLÁT NYITOTT, □□□

mely minden hó 1-én és 15-én kezd az illető tanfolyamot, még pedig szigorúan szakképzett, lelkiismeretes és célszerű vezetés mellett.

A legújabb rendszerű írógépek!

A gépirás tanfolyama 2 hétig, a könyvvitel és gyorsírás 4 hónapig tart. Oktatás nyerhető a német nyelvben is

DIJAK: a gépirás egész tanf. 20 kor., könyvvitel 12 kor., gyorsírói 10 kor., a német nyelvi 8 kor. havonként. Bővebb felvilágosítás és jelentkezés Hán-utca 5. sz.

Eredeti „OTTO“ motorok

benzin, benzol, petrolin, szivógáz és nyersolaj üzemre malmok és ipargépek hajtására a legalkalmasabb és legolcsóbb üzemelő.

Biztos, nyugodt üzem!

Kiessling E. és Társa, Leipzig-Plagwitz

gyártmányu famegmunkáló gépek, asztalosok és fűrésztelepek részére.

A magán járó eredeti „OTTO“

benzinlokomobilok nélkülözhetetlenek minden gazdának, Gép motor- és Hengerolajok, Hajtózsijak stb. stb.

Langen és Wolf motorgyár Budapest—Wien

Fióktelep: Újvidék Temerini-utca 7.

Kérjen árjegyeket és költségvetést!

